

v tistem razmerju kakor učiteljem. Ako je ravnateljica meščanske šole ali nadučiteljica ljudske šole obenem žena ravnateljica meščanske šole ali nadučiteljica, izgubi pravico do stanovanja, oziroma do stanarine. Ako pa vživa to dobroto pred uveljavljenjem tega zakona, preneha ta dobrota po izvedbi tega zakona.

Kadar stopi ta zakon v veljavo, se takoj izpremene učiteljske plače, ki se računajo po službenih letih. Petletnice dobljene pred zakonom, ostanejo stare, a po novem se urede one, ki dopolnijo svojo starost v novem zakonu.

Onim učnim osebam, ki dobivajo glasom starega zakona večje plače kakor jih preopisuje sprejeti zakon, se ne smejo te plače znižati, izvzeti so le navedeni slučajji ravnateljic meščanskih šol in nadučiteljic, ki so žene ravnateljcev ali nadučiteljev.

Zakon stopi v veljavo s 1. prihodnjega meseca, ko se ga objavi v uradnem listu. Δ

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Deželno slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani ima redni občni zbor dne 28. t. m. ob 10. uri dopoldne v »Narodnem domu« (priliječe na desno). Poleg običajnih točk je na dnevnem redu tudi razgovor o izboljšanju učiteljskih plač. Poroča tovariš E. Gangl. — Ta razgovor je tolike važnosti, da je pričakovati najobilnejše udeležbe! Vsi na shod! Odbor.

Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani ima redni občni zbor dne 28. t. m. ob 9. uri dopoldne v »Narodnem domu« (priliječe na desno.) Poleg navadnega dnevnega reda bo tudi razgovor o društveni efektini loteriji. Poroča tovariš Fr. Gärtner. K obilni udeležbi vljudno vabi odbor.

Učiteljsko društvo novomeškega okraja je zborovalo v četrtek dne 7. decembra t. l. v St. Lovrencu. Zborovanje je bilo združeno s hospitacijama. V I. razredu je nastopila gdč. Hineg, in sicer je predavala »Črko c«. — V II. razredu, višjem oddelku, pa g. nadučitelj Potokar: Spisni sestave! »Sova«.

Po nastopih se je začela kratka debata, v koji se je izrekla gospici in g. predavatelju zahvala.

Po debati je zborovalo društvo.

Gospod predsednik pozove društvo, naj si izvoli dva zastopnika samskih učiteljev za zborovanje, ki se bo vršilo med božičnimi počitnicami v Ljubljani. Predlaga, naj se izvolita gdč. Fajdiga in g. Gregorc. Predlog je bil enoglasno sprejet.

Nadalje naznani g. predsednik, da kolega Jerše, ki je že pred par leti umrl, nima nagrobnega spomenika. Skrbeti je, da se spomenik čim prej postavi. Društvo sklene pobirati prispevke za Jeršetov spomenik. Prispevke pobira gosp. Mirko Pehani, nadučitelj v Trebnjem.

Prihodnje zborovanje bo 8. februarija v Rudolfovem.

Štajersko.

Savinsko učiteljsko društvo je zborovalo dne 19. novembra v Braslovčah. Vkljub skrajno neugodnemu vremenu se je zbralo vendar 15 članov. Nanovo je pristopil društvu gosp. A. Kramar iz Braslovč. Prva točka dnevnega reda je bilo poročilo delegata dež. učit. skupščine, gosp. Zotterja. G. delegat nam je natančno razjasnil delo dež. skupščine ter nam povedal tudi najvažnejše predloge, ki so se sprejeli. Dal Bog, da bi se jih le nekaj uresničilo in da bi ne ostali samo na papirju. Nato je poročal g. I. Jakše o zborovanju »Zaveze« v Pulju ter o potovanju po avstrijskem jugu, za

kar je žel mnogo pohvale. Sprejetih je bilo več predlogov. Sklenilo se je, da napravi učiteljsko društvo vlogo na okr. šol. svet, v kateri se vpraša, kaj je pravzaprav vzrok, da se je naš okraj pri pomikanju šol iz nižjih plačilnih razredov v višje tako zapostavljal. Prišla je v drugi plačilni razred v našem okraju samo ena šola (Orla vas) in še ta je genorazrednica. Učiteljstvo vranskega okraja, ki z vso vneto deluje v šoli in mnogokrat še več stori, kakor mu nalaga dolžnost, je zaradi tega skrajno ogorčeno, zlasti, ako pogledamo, kako se je delalo po sosednjih okrajih. Slavni okrajni šol. svet naj nam to razjasni! Ako deželni zbor morebiti še kdaj dovoli kako vsoto za pomaknenje šol v višje plačilne razrede, naprosi učit. društvo enega dež. odbornika Slovenca in enega Nemca, da se zavzmeta za naš okraj, ki se je tokrat tako sijajno prezrl. Nadalje je izreklo učiteljsko društvo obžalovanje in ogorčenje onim gospodom, ki so postavili kandidate za komisijo glede pridobinskega davka. Učiteljstvo plačuje ravno tako davke kakor vsak drugi, zato naj bi se tudi upoštevalo. Zdi se nam, da nas oni gospodje, ki se nazivajo narodne voditelje, povsod in vedno prezirajo — a z našim delom se pa kaj radi ponašajo. Tako ne pojde več dalje. Učiteljstvo si bo to dobro zapomnilo ter tudi vedelo urediti po tem svoje delovanje. Sicer bomo pa o tem še govorili resno besedo. Tovariš blagajnik je naznanil, da smo plačali letos pokroviteljstvo »konvikta«, in sicer prvič 120 K, drugič pa 80 K. Zato prosimo, da nam g. blagajnik konvikta potrdi pokroviteljstvo. Prihodnje zborovanje se vrši začetkom spomladi na Gomilskem. Upamo, da se takrat združimo vsi in da ne bo niti enega, ki bi ostal doma.

Gornjegrajsko okrajno učiteljsko društvo je v svoji glavni skupščini dne 7. decembra t. l. izvolilo soglasno v odbor sledeče gg.: Ivan Kelc, nadučitelj v Novi Štifti, predsednik; Franc Kocbek, nadučitelj v Gornjem gradu, podpredsednik; Ignac Šijanec, učitelj v Gornjem gradu, tajnik; Peter Wudler, nadučitelj na Ljubnem, blagajnik, in Jože Trčak, nadučitelj pri Sv. Frančišku in Ivan Klemenčič, nadučitelj na Rečici, odbornika.

Slovenjegraško učiteljsko društvo je zborovalo v tem letu zadnjikrat dne 3. decembra v prostorih okoliške šole v Slovenj Gradcu. Vkljub slabemu vremenu je bila udeležba povoljna. Društveni predsednik gosp. Vrečko otvori zborovanje ob polu 11. uri dopoldne in presrečno pozdravi navzoče društvenike, posebno novega člana tov. Mohorka, učitelja-voditelja v Sele-Vrhih. Čestita tov. Koržetu, ki je v novemberskem roku t. l. srečno dostal izpit učne sposobnosti ter omeni, da je društvo izgubilo marljivega člana tov. Mencina, ki se je v počitnicah preselil v Št. Peter pri Mariboru. Izročta nam pozdrave odšlega tovariša. Ker izgubi ž njim društvo svojega tajnika in obenem pevovodjo, mu bo treba izvoliti naslednika, kar se zgodi v prihodnjem zborovanju. Med došlimi dopisi omenja g. predsednik dopis Goriške tiskarne, ki vabi k naročbi Majcnove knjige »Metodika zemljepisnega pouka v ljudski šoli«; dalje dopis, tičoč se »Ročnega zapisnika«, sestavil L. Jelenc. Obe knjigi priporoča gospod predsednik društvenikom. Dalje opozarja na upravnikovo listino v 11. številki »Popotnika« in omenja, da bi bilo sramotno za slovensko učiteljstvo, če bi ga ne moglo vzdrževati in ga pustilo gmotno propasti. Zato stori vsak svojo dolžnost! Vsaka šola, vsak učitelj bi moral biti naročnik »Popotnikov«, in to tembolj, ker je edini slovenski pedagoški list. Ker preide z Novim letom »Pädagogische Zeitschrift« v last »Lehrerbunda« in se še sedaj ne ve, li »Schul- und Lehrzeitung« v prihodnjem letu preneha izhajati, omeni g. predsednik, da se počaka glede naročitve na prihodnje glasilo »Zaveze štajerskih učiteljev«. Glavna točka dnevnega reda je bil razgovor o novem šolskem in učnem redu. Gospod predsednik nam v glavnih potezah naslika paralelo med starim in novim učnim redom. A že sedaj izreči končno sodbo o novem učnem redu, bi bilo prenačljeno, ker še ni v veljavi in se je izročil posebnemu odseku učiteljev v pretresovanje, preden se izda definitivno. Gosp. predsednik omenja dalje, da novi šolski in učni red ni nič novega in se tudi bistveno ne razločuje mnogo od starega. Sicer je nekaj poglavij novih, kakor o zdravju šolskih

otrok, kako naj šola deluje v soglasju z domačo hišo i. dr. Marsikatera točka v novem šolskem in učnem redu pa je bolj podobna pobožni želji nego ukazu. Važna pa je točka o učni metodi, glede katere ima učiteljstvo po novem učnem redu popolno prostost; s tem je izpolnjena končno želja, ki jo je učiteljstvo že zdavna gojilo. Točke o verskih vajah, kakor 8, 9, 10, bodo pač duhovščino lahko popolno zadovoljile, ne pa tako učiteljstva. Gosp. predsednik poziva nato društvenike, da pošiljajo pismenim potom svoje želje in navsvete k izvedbam novega šolskega učnega reda tozadevnemu odseku poročevalcev. G. tov. Smid predlaga, naj javi vsak zadevne želje društvemu predsedniku, ki jih izroči in dopošlje dotičnim odsekovim poročevalcem. Sprejeto. Ker ni bilo drugih nasvetov, zaključí g. predsenik zborovanje opoldne, želeč, da se tudi pri prihodnjem zborovanju zglaší kdo drugi k besedi o novem učnem redu. Prihodnje zborovanje bo dne 6. prosinca 1906 v Slovenj Gradcu.

M o.

Književnost in umetnost.

Ruska moderna. Gorkij, Andrejev, Skitalec, Bunin, Čirikov. Novele in črtice. Prevela Minka Govékarjeva. V Ljubljani 1905. Natisnila in založila Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg. Str. 398. Cena broširanemu izvodu 4 K, elegantno vezanemu 6 K. Gospa Govékarjeva si je pridobila lepo zaslugo, da je seznanila slovensko javnost z ruskimi pisatelji, ki zbujačo opravičeno pozornost vsega olikanega sveta. Ne dvomimo, da si pridobi ruska moderna tudi med Slovenci mnogo častilcev.

Občinska Uprava. Poučni stanovski list županom, občinskim tajnikom, občinskim svetovalcem in drugim javnim organom. Izhaja vsakega 1. in 12. dne meseca ter stane vsesletno 8 K, polletno 4 K. Ureja dr. Vladimir Ravnihar. — Ker je tudi mnogo učiteljev, ki opravljajo posle občinskega tajnika, ta list toplo priporočamo, saj kaže že I. štev., da bo list popolnoma ustrezal svoji hvaležni nalogi.

Vestnik.

Osebnosti. Za dekliško ljudsko šolo v Kranju je imenovana gđc. Ivana Lampe kot provizorična učiteljica. Nadučitelj na vrnem vrhu je imenovan Fran Silvester, nadučitelj v Čatežu Anton Vidmar, nadučitelj v Podkrajju A. Zupanec, nadučitelj na Dobrovi Fran Borštnik, v Tuhinju pride Suzana Baloh, k Št. Petru v Ljubljani Marija Levstek, na Rako Fr. Lunder.

Umrl je dne 10. t. m. tovariš Alojzij Pin, šolski voditelj v Dolenjem Logatcu. Vrlega tovariša se še spomnimol

Okrajni šolski svet logaški je šel pri svoji zadnji seji preko predloga za discipliniranje delegatov IV. deželne učiteljske skupščine na dnevni red. Litija torej ne dobi sebi enakega okraja!

Pametna in jako dobra je misel o zborovanju samskih učiteljev in učiteljic v Ljubljani med božičnimi počitnicami. Čas je, da se poseže po najskrajnejšem sredstvu. Tako povišanje plač je mogoče menda samo na Kranjskem, kjer hoče nositi zvonec poglavar kranjskih klerikalcev in nasprotnikov šole. To je sramotno za učiteljstvo in za deželo. — Dežela naj plača pošteno svoje služabnike, ali naj pa šole zapro in ne vodijo v pogubo mladih oseb. Če pa res ne morejo, ali bolje, nočejo plačati, naj zapro tudi učiteljišče in zabranijo tako mladim idealnim ljudem grenko življenje in odstranijo tako mnogo obupa. Na svidenje o o Božiču v Ljubljani! — Ona učiteljska društva, ki še niso zborovala, naj to hitro store in izvolijo odposlance. Samci, neustrašeno naprej, oženjenci pa za nami! T.

Letošnje božične počitnice. Vodja naučnega ministrstva je odredil, da se začno letošnje božične počitnice na srednjih šolah že dne 23. t. m. Isto lahko ukrenejo deželni šolski sveti za ljudske in meščanske šole.

O učiteljskem vprašanju razpravlja goriška »Soča« v 88. številu. S temi izvajanji seznanimo poblize svoje bralce prihodnjič.

V ljudski šoli v Selih na Koroškem je letos vsolanih 107 otrok, od teh obiskuje slovenski razred 68 otrok. To je dokaz, da so začeli tudi koroški starši uvidevati, da je uspeh pouka le tedaj zagotovljen, če se ga uživa v materinem jeziku.

K članku o štajerskih ljudskošolskih razmerah, ki ga priobčujemo na drugem mestu, se je oglasil v »Dom ovinik« tudi nekdo iz učiteljskih krogov, pišoč, da je vsak stavek, vsaka beseda dokazan odmev resničnosti. Gotovi ljudje velikokrat ne razumejo ali v svoji prevzvišenosti nočejo pripoznati tistega tihega, skrivnostnega delovanja požrtvovalnih, za svoj narod navdušenih faktorjev — ljudskošolskih učiteljev. — Kako se siromak časih trudi in peha, preden pride do svojega težavnega poklica! — Nastopi novo življenje. Ves navdušen za narodov blagor se kakor mravlja z vso vnemo oprime dela. Ustanavlja bralna, pevska, tamburaška društva, uprizarja gledališke predstave, izkratka: loti se vsakega, bodisi še tako težavnega in odgovornega dela. Cuti se pač dolžnega in poklicanega, žrtvovati se za svoj narod, iz katerega je zrastel sam, in ki je toli zatiran. Obenem pa žrtvuje v narodne namene, kolikor pač more žrtvovati pri svoji pičli plači. Pomisliti je treba, s kakim težkočami se mora boriti posebno mlad učitelj. S tistimi borimi 70 kronami si naj plačuje hrano, luč, kurjavo, obleko in recimo, če si je moral sam kupiti hišno opravo na obroke, kakor jazl mora še vsak mesec najmanj 10 K poslati mizarju. Kako hočeš torej izhajati? Imamo že itak majhno plačo, a še te ne dobivamo ob času, kakor nam gre. Tako n. pr. še danes, dne 6. decembra, nisem dobil nakaznice, akoravno sem nastopil že 1. novembra svojo novo službo in se je moj nastop takoj naznanil, in sicer direktno na dež. šol. svet. V kakšne zadrege in neprijetnosti lahko človek zagazi pri tem. Meni je n. pr. krojač pisal že dve pismi in mi grozil s tožbo, ako mu takoj ne pošljem mesečnega obroka. A kako mu ga hočem poslati, če ga še sam nisem dobil? Želeti bi bilo, da bi se naši gosposdije poslanci ob priložnosti obrnili na merodajno mesto in izposlovali, da se v bodoče ne zavlačuje več tako dolgo nakazanje učiteljskih plač. Ne godi se to samo meni. Naštel bi vam lahko deset kolegov, službujočih v istem okraju kakor jaz, ki vsak dan že nestrpno pričakujejo pošte, a gredo zopet prevarani brez nakaznice v šolo. — Pri vse tem pa se še človek vendar trudi in peha, da stori kakor pač največ more, za narodno izpodbujo in procvit. Vse to pa za nekatere ljudi ne velja nič, popolnoma nič. Žanje samo nehvaležnost in grda predbacivanja. Recimo, da ne zahajaš v vsako slov. gostilnico bodisi iz gmotnega ali kakršnegakoli vzroka, si že naroden izdajalec — nemčur brez značajnosti. Redno moraš vsak dan obletati vse slovenske gostilne, »maš d'narce al' pa ne«, sicer si Efijalt, ki si vrgel puško v stran in jo mahnil k drugi stranki. Kar čez noč in brez pomisleka te prekrstijo iz Ivana — za Hansa! To so sicer žalostna, a vendar dejstva! In baš ljudje, ki se štulijo tuintam med veljake, ti delajo iz nevoščljivosti vsakojake zapreke pri kakem podjetju, te zahrbtno napadajo in blatijo, namesto da bi te podpirali. Kakor sem že dejal: če te ni povsod, si izdajalec, če pa prideš med nje, si preziran. — Tovariši! Pustimo jih pri miru in orjimo s plugom po celini, kakor smo začeli! In strmeli bodo, ko bodo videli dejstva!

Šolsko veselico je priredila mladina deške ljudske šole v Kamniku dne 10. t. m. pod vodstvom tovariša E. Adamiča. Izvajali so Kosijeve »Letne čase«.

Izpit učiteljske usposobljenosti so napravile v Gradcu učiteljice Silva Binter od Marije Snežne, Olga Cvahte iz Male Nedelje, Vekoslava Gorjak iz Cezanjevcev, Franja Jandl iz Vel. Nedelje, Marija Kocuvan iz Cvena, Ana Lapornik iz Trbovelj (z odliko), Bazilija Žigart iz Maribora in Bogdana Žižek iz Šmartnega v Rožni dolini.